

Inspreekreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. 'Regionaal afvalstoffenplan 2014 - 2018' en 'Uitvoeringsprogramma Afval 2015 - 2018'

Geachte raadsleden,

1. Ter besluitvorming ligt zowel het 'Regionaal afvalstoffenplan 2014 - 2018' voor als ook het daarvan afgeleide 'Uitvoeringsprogramma Afval 2015 - 2018'. De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zou daar graag een korte reactie op willen geven;

Regionaal afvalstoffenplan

2. Op zich is het natuurlijk positief dat nu met 6 gemeenten, waarvan er 5 zijn aangesloten bij de RMN, een 'Regionaal afvalstoffenplan' is opgesteld, waardoor er niet alleen op regionaal niveau een meer integrale aanpak mogelijk is, maar er (mogelijk) ook schaalvoordelen bij de verwerking kunnen worden bereikt. Feitelijk is zo een soort van: 'Menukaart' ontstaan, waarbij de gemeenten dan zelf afhankelijk van o.a. de opbouw van hun woningvoorraad en ook de wensen van hun bewoners (dus op basis 'maatwerk') kunnen bepalen welk deel van het menu zij dan voor hun gemeente als het meest gepast zien;
3. Uitgangspunt van het 'Regionaal afvalstoffenplan - Meer grondstoffen, Minder restafval' is van 'Afval naar grondstof', zodat (in het kader van een circulaire economie) uiteindelijk (in 2030) een 'afvalvrije/-loze gemeente/gemeenschap (waste free community)' ontstaat, waarvoor overigens in de wereld al diverse voorbeelden bestaan. Duidelijk zal zijn dat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. die als eerste in Nederland zowel de 'glasbak' als ook de 'blikbak' heeft geïntroduceerd deze doelstelling van harte onderschrijft. Juist ook om deze 'omslag' in het denken en vooral ook het doen t.a.v. van afval te beklemtonen is het overigens de vraag of het plan in die zin gewoon niet beter 'Grondstoffenplan' zou kunnen heten;
4. Als we dan het 'Regionale afvalstofplan' bezien dan richt dat zich o.i. toch voornamelijk op het behalen van een zo'n hoog mogelijk percentage afvalscheiding, dus hergebruik van de door burgers aangeboden materialen, hetgeen voor de verschillende gemeenten gezien de opbouw van hun woningvoorraad dan weer verschillend is. Op zich is dat natuurlijk mooi, maar als je echt naar een afvalvrije gemeente wilt (in 2030) dan zul je o.i. niet alleen moeten kijken naar een zo'n hoog mogelijk percentage hergebruik van afval, maar ook echt naar de productiestromen en met name ook het gedrag van de burger moeten kijken, dus feitelijk óók naar afvalpreventie, dus het daadwerkelijk überhaupt vóórkomen van afval (vergelijk in deze ook de zogenaamde 'Ladder van Lansink'). Dit vergt namelijk (in kader 'circulaire economie') dus behalve hergebruik óók het (zie o.a. ook het TNO-rapport: 'Kansen voor een circulaire economie in Nederland'):
 - a. duurzaam omgaan met natuurlijke bronnen (sustainable sourcing);
 - b. het zuinig omgaan met onze grondstoffen (resource efficiency);
 - c. het slim ontwerpen van producten (eco-design en substitutie van niet duurzame materialen);
 - d. voorwerpen langer en meerdere keren gebruiken (hergebruik én reparatie);
 - e. het optimaal benutten van reststromen;
5. Gezien het extra energiegebruik, of zo men wil energieverpilling, zou o.i. dus ook bij een circulaire economie aan het vóórkomen van afval, dus feitelijk het duurzaam omgaan met natuurlijke hulpbronnen, de hoogste prioriteit moeten worden gegeven, ook al aangezien het einde van bepaalde grondstoffen, nog afgezien van de effecten van de winning voor het milieu en leefomgeving, in zicht is;
6. Overeenkomstig het 'Regionaal afvalstoffenplan' richt men zich (qua strategie) (dus) in eerste instantie op het verbeteren van de zogenaamde 'service prikkel', dus door o.a. introductie (nieuwe) grondstoffenbak (voor inzameling herbruikbare droge fracties als plastic, drinkpakken en ook blik), evenals wordt dit ondersteund door zowel 'financiële prikkels', als ook 'communicatieve/handhavende prikkels'. Duidelijk zal zijn dat daardoor, afhankelijk van de daarbinnen te maken keuzen natuurlijk op zich het zogenaamde 'omgekeerd inzamelen' wordt bevorderd, maar de vraag blijft voor ons toch of aan de communicatieve - en met name ook financiële prikkels, dus bijvoorbeeld door introductie

'diftar' aan het (nog verder) terugdringen van het restafval geen hogere prioriteit zou moeten worden gegeven, tenminste als men echt naar een afvalvrije/-loze gemeente toe wil (vergelijk overigens ook 'Advies AML 2013');

7. O.i. is dus het ontbreken in het rapport van een echt integrale aanpak van de afvalstromen, ook al is dat wel het uiteindelijke doel, toch een 'gemiste kans'. Juist op het regionale vlak liggen daarvoor vele kansen, dus door een ketenaanpak bijvoorbeeld de 'reststromen' bij ene bedrijfstak te hergebruiken in de andere, etc., etc.;

Uitvoeringsprogramma Afval 2015 - 2018

8. Zoals duidelijk wordt uit het 'Uitvoeringsprogramma Afval 2015 - 2018' zet de gemeente met name in, overigens zoals vele gemeenten in de regio (waaronder de gemeente Utrechtse Heuvelrug), op de introductie grondstoffenbak (bij laagbouw), evenals 'afval-servicepunten' bij de hoogbouw. Dat is op zich natuurlijk een hele stap vooruit, waardoor het hergebruikpercentage omhoog kan worden gebracht van 56 % (in 2012) naar 69 % in 2020. Weliswaar blijft Zeist streven naar de landelijke streefwaarden van 75%, maar vanwege de relatief vele hoogbouw (41%) zou dat niet (meteen) haalbaar zijn;
9. Zonder op het gehele Maatregelenpakket in te willen gaan, vindt thans binnen de gemeente op interactieve wijze het opstellen van een: 'Brede Milieuvisie' plaats. Ongetwijfeld zullen ook daar ideeën uit voortkomen teneinde in Zeist aan een 'circulaire economie (inclusief afvalpreventie)', dus optimale (her)gebruik grondstoffen prioriteit te kunnen geven. In die zin is het de vraag of bij voorliggend: 'Uitvoeringsprogramma' niet ook al met de uitkomsten daarvan rekening zou kunnen (en moeten) houden, ook om in die zin geen kansen te missen;
10. In ieder geval mist de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus (logischerwijs ook) in voorliggende 'Uitvoeringsprogramma Afval 2015 - 2018' een echt integrale aanpak van de afvalstoffenproblematiek, dus inclusief 'afvalpreventie', etc., voor zover deze natuurlijk een aanpak op lokaal/regionaal niveau binnen de mogelijkheden ligt, ook gezien Europese - en ook nationale regelgeving;
11. Zo zou o.i. de gemeente (dus het gemeentelijke apparaat) zelf op zich, ook als voorbeeld voor haar burgers, gewoon voor 2018 geheel afvalvrij moeten zijn. Nu weet de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat de gemeente daartoe al een aantal stappen heeft gezet, o.a. door de digitalisering over te gaan, maar ongetwijfeld zijn hier op diverse (schaal)niveaus nog wel degelijk stappen te maken;
12. Verder zou het in kader afvalpreventie bijvoorbeeld mooi zijn als de gemeente zou bevorderen dat het gebruik van plastic verpakkingen en ook - tassen die een enorme vlucht heeft genomen, zelfs binnen de natuurvoedingswinkels, zou worden verboden¹, hetzij bevordert dat deze gewoon niet meer door burgers worden gebruikt, evenals vele andere onnodige verpakkingen. Gelukkig wordt zwerfafval nu wel meer integraal aangepakt (vergelijk ook 'Clean India campaign'), maar ook hier zou door preventie gewoon een hele slag kunnen worden geslagen.
13. Verder ontbreekt o.i. toch ook in het 'Uitvoeringsprogramma Afval' bijzondere aandacht voor tal van burgerinitiatieven, zoals het Kringloopcentrum², het 'Repair café', de 'Weggeefwinkel', evenals tal van andere initiatieven in kader 'circulaire economie'. Zoals ook de 'Duurzame markt' laat zien, die overigens dit jaar voor 30 mei en 10 oktober op de agenda staat, bruist het in die zin in Zeist van de activiteiten, (gelukkig) mede ondersteund door de ODRU/NMC, maar de vraag is of ook daaraan dan in het 'Uitvoeringsprogramma 2015 - 2018' geen bijzondere aandacht zou moeten worden gegeven. Natuurlijk Zeist kent ook het duurzaamheidsprogramma: 'Zeist Duurzaam', maar juist door ook binnen het 'Uitvoeringsprogramma Afval 2015-2018' daar bijzondere aandacht aan te geven, dus programma's waar mogelijk door elkaar te laten inspireren, kan er (wellicht) een extra kwaliteitsslag worden gemaakt;

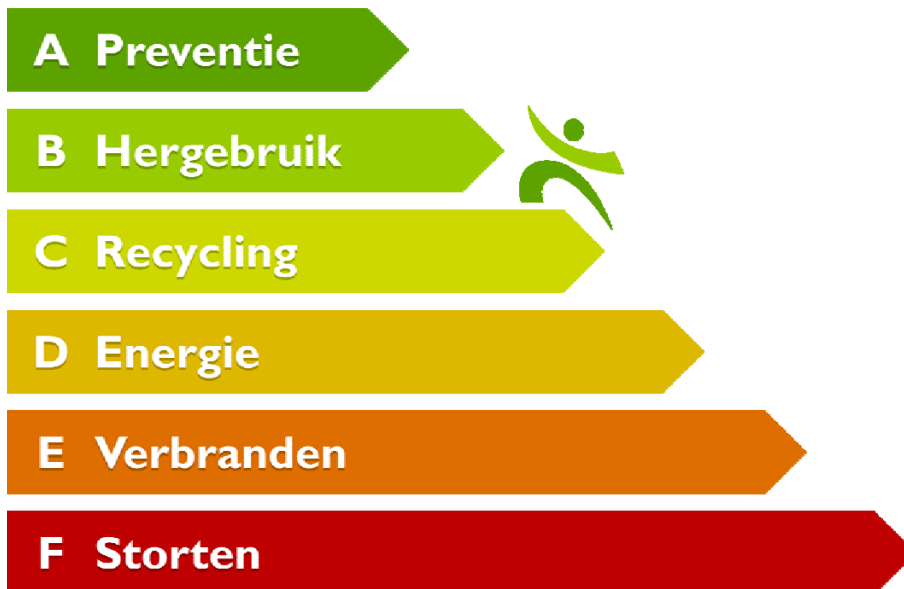
¹ In die zin lopen bepaalde deelstaten in nota bene India gewoon voor op Nederland!

² De Kringloopcentra worden overigens wel aangehaald, maar dan alleen in faciliterende zin.

Conclusie

14. De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. had graag gezien dat men teneinde ook daadwerkelijk tot een 'circulaire economie' te komen, maar dan wel inclusief afvalpreventie, voor een meer integrale aanpak van de gehele grondstoffenketen had gekozen. Door van een bredere ambitie uit te gaan is toch nog (veel) meer mogelijk dan thans voorgesteld. Zelf zou de gemeente Zeist daarbij het goede voorbeeld kunnen geven door gewoon (in 2018) afvalvrij te zijn!

Erik Notenboom en Patrick Greeven (Stichting Milieuzorg Zeist e.o.)

LADDER VAN LANSINK - DE AFVALHIËRARCHIE

Powered by Recycling.nl